

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Budżetu i Finansów

KBF. 411.001.05.2020

Pani Iwona Sadrzak
Naczelnik Urzędu Skarbowego
Warszawa- Mokotów
ul. Postępu 16A
02-676 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I/20/001/KBF Skuteczność urzędów skarbowych w zakresie opodatkowania przychodów nieznajdujących pokrycia w ujawnionych źródłach lub pochodzących ze źródeł nieujawnionych

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Skarbowy Warszawa-Mokotów ul. Postępu 16A, 02-676 Warszawa
Kierownik jednostki kontrolowanej	Iwona Sadrzak, Naczelnik Urzędu Skarbowego Warszawa-Mokotów, od dnia 26 maja 2020 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: Wojciech Kustra, Naczelnik Urzędu Skarbowego Warszawa-Mokotów, od dnia 12 grudnia 2013 r. do dnia 25 maja 2020 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Ocena działań organów podatkowych w zakresie skutecznego doboru spraw, w których wszczynają się postępowania podatkowe.2. Ocena działań organów podatkowych w zakresie prawidłowości orzekania o odpowiedzialności za zobowiązania podatkowe podatników.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2017 r. do dnia 11 września 2020 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Budżetu i Finansów
Kontrolerzy	Adam Durski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KBF/42/2020 z 29 czerwca 2020 r. Tomasz Kiercz, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KBF/41/2020 z 29 czerwca 2020 r.

(akta kontroli str.1-2)

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, dalej: ustawa o NIK

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Czynności Urzędu Skarbowego Warszawa-Mokotów w kontrolowanym okresie dotyczące opodatkowania przychodów nieznajdujących pokrycia w ujawnionych źródłach lub pochodzących ze źródeł nieujawnionych, w zakresie dotyczącym czynności weryfikacyjnych prowadzone były w sposób rzetelny. Urząd na bieżąco analizował informacje o przychodach podatników nieznajdujących pokrycia w ujawnionych źródłach lub pochodzących ze źródeł nieujawnionych, realizując tym samym prewencyjny cel wynikający z art. 25 b ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych³. Pomimo, że Urząd wykorzystywał dostępne instrumenty służące identyfikacji potencjalnych nieprawidłowości w badanych obszarze nie uzyskano kwot wpłaconych zobowiązań podatkowych.

Uzasadnienie
oceny ogólnej

Przedstawioną ocenę uzasadnia w szczególności:

- prowadzenie czynności weryfikacyjnych zgodnie z przepisami prawa;
- niezyskanie kwot z tytułu opodatkowania przychodów nieznajdujących pokrycia w ujawnionych źródłach lub pochodzących ze źródeł nieujawnionych.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁴ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Działania Naczelnika Urzędu Skarbowego Warszawa -Mokotów w zakresie skutecznego doboru spraw, w których wszczyna się postępowanie podatkowe

Opis stanu
faktycznego

W Urzędzie typowanie spraw do rozpracowania w zakresie opodatkowania dochodów pochodzących z nieujawnionych źródeł bądź niemających pokrycia w ujawnionych źródłach odbywało się na podstawie informacji własnych, tj. bazy danych zawartych w użytkowanych w Urzędzie systemach i aplikacjach w poszczególnych komórkach organizacyjnych Urzędu bądź na podstawie informacji zewnętrznych o wysokości poniesionych wydatków (np. darowizny, pożyczki) przekazywanej przez inne organy podatkowe lub instytucje.

(akta kontroli str.9-32)

W trakcie kontroli ustalono, że liczba prowadzonych analiz dotyczących istotnych rozbieżności, tj. powyżej 100 tys. zł między wydatkami a dochodami podatników w każdym zakończonym roku objętym kontrolą stanowiła zdecydowaną większość spraw (84% w 2017 r., 86% w 2018 r., 80% w 2019 r.). Analiza badanych spraw wykazała, że przypadki, w których Urząd nie pobrał wyjaśnień od podatnika w sytuacji, gdy analiza własna Urzędu doprowadziła do ustalenia, że przychody podatnika z lat poprzednich są wyższe od poniesionych wydatków były uzasadnione. W takich sytuacjach sprawę kierowano ad acta. W przypadku, gdy posiadane przez Urząd informacje były niewystarczające w zakresie ustalenia źródła poniesionych przez podatników wydatków, Naczelnik Urzędu wzywał podatnika do

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dz.U. z 2020 r. poz. 1426 ze zm.

⁴ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

przedłożenia wyjaśnień i dowodów, które następnie Urząd weryfikował. Najczęstszymi dowodami były: umowy kredytu, pożyczki, darowizny, które włączano do akt sprawy. Analiza 100 spraw w zakresie postępowania weryfikacyjnego z tytułu opodatkowania dochodów z nieujawnionych źródeł wykazała, że Urząd rzetelnie analizował posiadane informacje o majątku podatników.

(akta kontroli str.55-57, 122-123, 192-196, 246-250, 294-300)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

W Urzędzie Skarbowym Warszawa-Mokotów działania w zakresie weryfikacji spraw z tytułu opodatkowania dochodów z tytułu nieujawnionych źródeł prowadzono zgodnie z wewnętrzną Instrukcją Urzędu oraz komunikatami Naczelnika Urzędu. W jednym przypadku⁵ weryfikacja za rok 2013 zakończyła się w momencie, kiedy sprawa przedawniła się, jednak niniejsza sprawa nie miała negatywnych konsekwencji, ponieważ końcowa analiza wykazała nadwyżkę przychodów nad wydatkami, co było podstawą do odłożenia sprawy ad acta. Liczba prowadzonych analiz dotyczących istotnych rozbieżności między wydatkami a dochodami podatników w każdym zakończonym roku objętym kontrolą znacząco przewyższała sprawy o mniejszych rozbieżnościach tj. poniżej 100 tys. zł.

OBSZAR

2. Działania Naczelnika Urzędu Skarbowego Warszawa Mokotów w zakresie orzekania o odpowiedzialności podatników za zobowiązania podatkowe

Opis stanu
faktycznego

W wyniku wszczęcia czterech postępowań podatkowych w okresie kontroli od 1 stycznia 2017 r. w sprawie ustalenia zobowiązania podatkowego w zryczałtowanym podatku dochodowym od osób fizycznych od przychodów nieznajdujących pokrycia w ujawnionych źródłach lub pochodzących ze źródeł nieujawnionych Naczelnik Urzędu czterema decyzjami ustalił zryczałtowany podatek w łącznej wysokości 325.001 zł, odpowiednio w poszczególnych decyzjach: w kwotach: 98.250,00 zł; 97.552,00 zł; 106.699,00 zł i 22.500,00 zł. Z tytułu wydanych decyzji do Urzędu nie wpłynęła żadna kwota. Od dwóch decyzji podatnicy wnieśli odwołania do organu odwoławczego II instancji. Organ odwoławczy II instancji uchylił te decyzje w całości przy czym w jednym przypadku umorzył postępowanie podatkowe a w drugim skierował sprawę do ponownego rozpatrzenia przez organ I instancji.

(akta kontroli str.302-306, 311-318, 338-350,380-428, 450-462, 471-482)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Dyrektor Izby Administracji Skarbowej w dniu 12 sierpnia 2019 r wydał decyzję nr 1401-IOD-3.4102.11.2019.10.SP, w której orzekł uchylenie w całości decyzji organu pierwszej instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia przez ten organ. Organ odwoławczy stwierdził, że organ podatkowy pierwszej instancji nie zgromadził wszystkich dowodów mogących przyczynić się do wyjaśnienia przedmiotowej sprawy. US nie ustalił również w sposób nie budzący wątpliwości ewentualnych poszczególnych kwot nadwyżek wydatków nad przychodami (dochodami) opodatkowanymi lub przychodami (dochodami) nieopodatkowanymi, jakie Strona poniosła w skali całego 2015 r, a także

⁵ Nr 1433-SKA-3.4020.122.2018.8.

wartości mienia zgromadzonego przez Stronę na dzień 1 stycznia 2015 r. i 31 grudnia 2015 r.

(akta kontroli str.457)

2. Decyzja Naczelnika Urzędu Skarbowego Warszawa Mokotów nr 1433-SPV-1.4102.8.2017.1.BS ustalająca wysokość zobowiązania podatkowego w kwocie 98.250,00 zł doręczona została podatnikowi 27 marca 2017r., a tytuł wykonawczy nr 4485.2018 obejmujący zobowiązanie wynikające z ww. decyzji wystawiony został dopiero 21 marca 2018 r. tj. prawie 12 miesięcy od dnia doręczenia decyzji podatnikowi. W związku z uchybieniem terminu wskazanego w przepisie art. 154 § 4 pkt 1 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji⁶ zajęcie zabezpieczające w łącznej kwocie (wraz z odsetkami) w wysokości 113.022,00 zł nie przekształciło się w zajęcie egzekucyjne. Zgodnie z art. 154 § 4 pkt 1 ww. Ustawy zajęcie zabezpieczające przekształca się w zajęcie egzekucyjne z dniem wystawienia tytułu wykonawczego, pod warunkiem że nastąpiło nie później niż przed upływem 2 miesięcy od dnia doręczenia ostatecznej decyzji lub innego orzeczenia podlegającego wykonaniu w sprawie, w której dokonano zabezpieczenia (...). Naczelnik postanowił umorzyć prowadzone postępowanie zabezpieczające w stosunku do majątku podatnika 3 kwietnia 2018 r.

Zastępca Naczelnika Urzędu wyjaśnił, że sytuacja ta powstała w wyniku przekazania przez pracownika prowadzącego postępowanie podatkowe informacji o prawomocności decyzji na nieprawidłowy adres mailowy kierownika Działu Spraw Wierzycielskich (błędnie wpisana domena). W związku z powyższym zobowiązanie określone przedmiotową decyzją widniało w systemie jako decyzja nieostateczna, do czasu przekazania informacji o ostateczności decyzji na właściwy adres mailowy pracownika Działu Spraw Wierzycielskich tj. do 16 marca 2018 r.

(akta kontroli str.332-337)

OCENA CZĄSTKOWA

Działania Urzędu w zbadanym obszarze NIK ocenia negatywnie. Dwie z czterech decyzji wymiarowych zostały uchylone przez Organ odwoławczy. W jednym przypadku decyzji wymiarowej Organ I instancji nie ustalił istotnych elementów stanu faktycznego. W jednym przypadku Organ I instancji nieterminowo wystawił tytuł wykonawczy na skutek czego nie było możliwe wyegzekwowanie środków określonych w decyzji wymiarowej.

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Ustalanie w postępowaniach podatkowych istotnych elementów stanu faktycznego w stopniu umożliwiającym wymiar zobowiązania podatkowego.
2. Wyeliminowanie opóźnień w podejmowaniu czynności egzekucyjnych w ściągnięcia zryczałtowanego podatku dochodowego, wynikającego z wydawanych decyzji.

⁶ Dz.U. z 2020 r. poz.1427 ze zm.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Budżetu i Finansów Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, ... września 2020 r

Kontrolerzy
Adam Durski
Główny specjalista kontroli
państwowej

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Budżetu i Finansów
Dyrektor
Stanisław Jarosz

.....
podpis

Tomasz Kiercz
Specjalista kontroli państwowej

.....
podpis